

Sıra No 293

1934

**HAVA YOLLARI DEVLET İŞLETME
İDARESİ BÜTÇESİ**

Havayolları Devlet işletme idaresinin 1934 senesi bütçesi hakkında 1/875 numaralı kanunî lâiyhası ve Bütçe encümeni mazbatası

T. C.
Başvekâlet
Kararlar müdürlüğü
Sayı: 6/473

1-III-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Havayolları Devlet işletme idaresinin 934 malî senesi bütçesine ait olup İcra Vekilleri Heyetinin 28-II-934 toplanışında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibe ve cetvellerile birlikte arz edilmiştir efendim.

Başvekil
İsmet

Masraf bütçesi esbabı mucibesi

Havayolları Devlet işletme idaresi için 1933 malî senesinde kabul buyurulmuş olan tahsisatın heyeti umumiyesi 180 000 lira olduğu halde 1934 senesi bütçesi için bu tahsisat 39 824 lira gibi mühim bir miktarın tenziline 140 176 lira olarak teklif edilmektedir.

Bu erkam, içinde bulunduğumuz malî senede yapılan tecrübeler nazarı dikkate alınmak ve azamî tasarruf edilmek suretile tesbit edilmiştir. Bilhassa memurin ve müstahdemin kadrosunu tenkis ve idare masraflarında esash tenziller icra edilmiştir.

İşletme masrafları tayyarelerin 320 beygir kuvvetindeki çift motörlerle mücehhez olmasına ve haftada üç tam sefer yapmasına ve her seferde katedecekleri kilometre ve beher kilometredeki benzin, yağ sarfiyatı ile yer vesaitinin dahi kilometredeki benzin, yağ sarfiyatı hesap edilmek suretile başabaş olarak tesbit edilmiştir.

Tecrübelere nazaran behemehal yapılması icap eden diğer masarifat ise mübrem ve zarurî ihtiyacın bir kısmının temini ve bunların da en tasarrufkâr bir suretle tesbit edilmiş olmasıdır.

Yukarda arz edildiği üzere bir senelik tecrübe neticesi olarak esash ve tasar-

rufkâr bir suretle tesbit edilmiş olan işbu masraf bütçesinin aynen kabulü zarurî görülmekte olduğu maruzdur efendim,

Varidat bütçesi esbabı mucibesi

1934 malî senesi varidat bütçesi için yapılan teklifte 1934 senesi içinde vukubulan tahsisat nazarı dikkate alınmıştır.

1933 senesi bütçesinde İstanbul - Ankara kısmında tahmin edilen hasılat 7 542 lira 7 kuruş tutmuştur. Gerçi buna seferlerin ademi intizamı saik olmuş isede muntazam seferler dahi icra edilmiş olsa bu paranın temini imkân haricindedir. Çünkü tayyarelerin beş kişilik olması ve haftada üç sefer yapması ve her seferde tayyarelerin tamam dolu olması ve yaz, kış mevsimlerinde havaların muhalefeti dolayısıyla tayyarelerin işliyemeyeceği zamanlar ve halkın göstereceği rağbet te nazarı dikkate alınmış ve bu sebeple 1934 senesi için bu hattan tahassul edecek para ancak 30 000 lira olarak tahmin edilmiştir ki bu paranın teminin de seferlerin intizamına ve bilet (30) liraya tenziline mutavakkıf bulunduğu kanaat hasıl olmuştur.

1933 senesinde İstanbul- Diyarbakir kısmından tahmin edilen 10 000 lira hasılat ise, bu hattın açılmaması yüzünden bir varidat temin edilmemişti. Açılmış olsaydı dahi bu miktarın temini gayri mümkün olacağı kanaatini vermiştir. Bunda sebep olarak Ankara- Diyarbakir tayyare seyyahatini ihtiyar edecek yolcuların mahdut olacağı zikredilebilir. Bu hat açıldığı takdirde bu sene için azamî varidat miktarı 5 000 lira tahmin edilmiştir. 1933 senesinde beynelmilel havaî münakalattan alınacağı tahmin edilen varidat 50 000 liraya mukabil hiç bir müracaat bulunmaması yüzünden bir istifade temin edilememiştir. Bu itibarla anlaşması yapılmamış ve ne vakit yapılabileceği tahmin edilemiyen bu münakalat için 1934 senesi bütçesine hiç bir rakam konulmamıştır. İstanbul - Ankara İstanbul - Diyarbakir hatlarından tahmin edilen varidat yekûnu ancak 35 000 lira tahmin edilmiş olup en tasarrufkâr bir suretle yapılmış olan masraf bütçesi ise 140 176 lira olmasına göre 105 176 liranın Millî Müdafa vekâleti celilesinin Hava bütçesinden yardım suretile tesviyesi zarurî görülmüş ve bu miktar bütçeye konulmuştur.

Hattın inkişafı halinde bu yardımdan tamamen vareste kalmacağı tabii isede halkımızın rağbetini arttırmak ve onlara hava seferlerine alıştırmak yoluna yürüdüğü bu günlerde bu yardımın ifası zarureti karşısında bulunmaktadır.

Tayyare seferlerinin göreceği rağbet halkın alışmasından sonra ancak artabilecektir.

Varidat bütçesinde teklif edilen şeklin kabul buyurulmasını arz ve istirham ederiz efendim.

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
K. № 145
Esas № 1/851

30-V-1934

Yüksek Reisliğe

Havayolları Devlet işletme idaresinin 1934 malî senesi bütçesine ait kanun lâ-yihasının gönderildiğine dair olan Başvekâletin 1 mart 1934 tarih ve 6/473 numara-lı tezkeresi encümenimize havale edilmiş olmakla Millî Müdafaa vekili Zekâi Be-yin huzuru ile tetkik edildi.

Bu bütçe Hükûmetin teklifine nazaran işletmeden elde edilecek 35 000 ve hava bütçesinin nâzım faslından yapılacak 105 176 liralık yardım ile birlikte 140 176 lira varidat ve bu miktar masraf tahsisatını ihtiva etmektedir. Umumî heyetçe kabul buyurulmuş olan 1934 hava bütçesinin 836 ncı faslı ile bu idareye 150 000 liralık yardım tahsisatı ayrılmıştır. Bu suretle işletme hasılatı ile birlikte 180 859 lira tutan varidat yekûnu dairesinde yeniden tanzim edilen bütçe lâyihası Umumî Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Reis Burdur <i>M. Şeref</i>	Reisvekili Isparta <i>Mükerrem</i>	M. M. Bayazıt <i>İhsan</i>	Kâtip Tokat <i>Süreyya</i>	Aza Balıkesir <i>Enver</i>	Aza Bursa <i>Dr. Galip</i>
Aza Çorum <i>Mustafa</i>	Aza Erzurum <i>Aziz</i>	Aza İstanbul <i>Sadettin</i>	Aza İzmir <i>Kâzım</i>	Aza Kayseri <i>A. Hilmi</i>	Aza Kırklareli <i>Şevket</i>
Aza Sivas <i>Rasim</i>	Aza Sivas <i>M. Remzi</i>	Aza Yozgat <i>S. Sırrı</i>			

Havayolları Devlet İşletme İdaresi 1934 mali senesi bütçe kanun lâyihası

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

MADDE 1 — Havayolları Devlet işletme idaresi 1934 mali senesi masrafları için merbut (A) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (140 176) liralık tahsisat verilmiştir.

MADDE 2 — İdarenin 1934 mali senesi masraflarına karşılık olan varidat merbut (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (140 176) lira olarak tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — İdarenin 1934 mali senesi müstahdemleri kadrosu merbut (C) işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4 — İdare tarafından işletilmekte olan tayyarelerin hasılatı buna mahsus kanun ve tarifeler dairesinde alınır.

MADDE 5 — İdarenin 1934 mali senesi varidat ve masraf evrakı müsbitesi Divanı muhasebatça tetkikatı icra edildikten sonra idarece hıfzedilir.

MADDE 6 — Hava yolları Devlet işletme idaresi masraf bütçesinin ücret ve masraf tertiplerinden yapılacak tasarruflarla tahmin edilen varidat fazlasından yüzde seksenini tecavüz etmiyen miktarile malzeme, benzin ve sair stok ithar etmeğe mezundur.

MADDE 7 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1 — Havayolları Devlet İşletme İdaresi 1934 mali senesi masrafları için merbut «A» işaretli cetvelde gösterildiği üzere 180 859 lira tahsisat verilmiştir.

MADDE 2 — İdarenin 1934 mali senesi masraflarına karşılık olan varidatı merbut «B» işaretli cetvelde gösterildiği üzere 180 859 lira tahmin edilmiştir.

MADDE 3 — İdarenin 1934 mali senesi müstahdemleri ve nakil vasıtaları kadrosu merbut «C» işaretli cetvelde gösterilmiştir.

MADDE 4 — İdare tarafından işletilmekte olan tayyarelerin hasılatı buna mahsus kanun ve tarifeler dairesinde alınır.

MAADE 5 — İdarenin 1934 mali senesi varidat ve masraf evrakı müsbitesi Divanı muhsebatça tetkikatı icra edildikten sonra idarece hıfzedilir.

MADDE 6 — Havayolları Devlet İşletme İdaresi, masraf bütçesinin ücret ve masraf tertiplerinden yapılacak tasarruflarla tahmin edilen varidat fazlasından % 80 ni tecavüz etmeyen miktarile malzeme, benzin ve sair stok iddihar etmeğe mezundur.

MADDE 7 — Bu kanun 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 8 - Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.

28-II-934

Başvekil	Ad. V.	M. M. V.
<i>İsmet</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>Zekâî</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Ş. Kaya</i>	<i>Dr. Tevfik Rüstü</i>	<i>Fuat</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
	<i>Ali</i>	<i>M. Celâl</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. Refik</i>	<i>Ali Rana</i>	<i>Muhlis</i>

MADDE 8 — Bu kanunun hükümlerini Millî Müdafaa ve Maliye Vekilleri memurdur.

A - CETVELİ

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1933	1934 malî senesi için	
			Mali senesi tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
1		Ücret ve gündelikler			
	1	İdare merkezi, istasyonlar ve uçuş ve yer hizmetine memur daim müstahdemler ücreti	56 280	38 340	32 100
	2	Ecnebi mütehasşısalar ücreti	208	500	18 537
	3	Kilometre uçuş parası	7 000	4 536	4 536
		Fasıl yekûnu	63 488	43 376	55 173
2		İşletme masrafları			
	1	Tayyare ve otobüs gibi işleyen vesaitin benzin, yağ ve saire masrafı	60 000	45 100	88 936
	2	Hava ve yer nakil vasıtalarının ve bu vasıtalara lâzım olan malzeme ve yedek parçaların satın alınması, kiralınması ve tamiri	5 792	30 000	25 500
		Fasıl yekûnu	65 792	75 100	114 436
3		İdare masrafları			
	1	Kırtasiye, matbu evrak, ilân, reklâm, tenvir, teshin, telgraf masrafı	2 700	2 250	1 800
	2	Mefruşat ve demirbaş	900	250	250
	3	Müteferrik masraflar	900	200	200
		Fasıl yekûnu	4 500	2 700	2 250
4		İnşaat, tesisat, meydanların istimlâk, kira, islah ve tesviyesi	16 220	4 000	3 691
5		Atelye malzeme bedeli		2 000	2 000
6		Harcırah		1 000	1 000

Fasıl	Madde	Muhassasatın nev'i	1933	1934 mali senesi için	
			Mali senesi tahsisatı Lira	Hükümetçe talep edilen Lira	Encümençe kabul edilen Lira
7		Tayyare, malzeme ve tesisatın sigortası	30 000	12 000	2 000
8		1715 numaralı kanunun 8 inci maddesi mucibince Cümhuriyet merkez bankasına verilecek itfa karşılığı	—	—	309
UMUMİ YEKÜN			180 000	140 176	180 859

B - CETVELİ

Fasıl	Madde	Varidatın nev'i	1933	1934 malî senesi için	
			Mali senesi muhâmmenatı Lira	Hükümetçe tahmin edilen Lira	Encümençe tahmin edilen Lira
1		Havayolları işletme hasılatı			
	1	Ankara - İstanbul kısmından	70 000	30 000	25 000
	2	İstanbul - Diyarbakir kısmından	10 000	5 000	5 859
	0	Beynelmilel havaî münakalâtan	50 000	—	—
	3	M. M. Vekâleti hava bütçesinden	50 000	105 176	150 000
		Fasıl yekûnu	180 000	140 176	180 859
		UMUMÎ YEKÛN	180 000	140 176	180 859

C - CETVELİ

Memuriyetin nevi	Adet	Ücret
<i>İdarei merkeziye</i>		
Müdür	1	200
Muhasip	1	100
Tercüman	1	100
Kâtip (Muhasebe)	1	80
<i>Hareket memurları</i>		
İstasyon memurları (Ayniyat mütemedi)	4	90
Pilot	3	200
» muavini	3	150
Başmakiniist	1	150
Makinist (Birisi telsizci)	3	90
Makinist	3	60
Şoför	1	60
»	1	50
Odacı	3	25
<i>Nakil vasıtaları</i>		
Yolcu tayyaresi	2	
Otobüs	2	